

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Σάν πέθανε δό Ρούντας, τὰ σκυλιά του πήραν τους πέντε δρόμους. Ο "Άρης, κανελλής με ἄσπρες βούλες και ή "Άρτεμις, ἄσπρη με βούλες κανελλίες, ήταν μά ψού τα δημοφώτερα λαγωνικά τοῦ τόπου. Οι κυνηγοὶ τὰ ζηλεύαν, πρόσφεραν μεγάλες τιμές γιά νά τ' ἀποχτήσουν, μά δό Ρούντας, χαμογελώντας κάτω από τὰ φαρά μουστάκια του, ἔλεγε: «Τὰ σκυλιά μου; Ούτε κούβεντα! Μέ διαμάντια δέν τ' ἀλλάζω...»

Κι' ήταν ἀλήθεια, ἀχώριστοι συντρόφοι δό ανθρωπος και τὰ δυὸς λαγωνικά, δύο μόνο στὸ κυνῆγο, μά και στὸν περίπατο, στὸ παζόρι, στὸν καφέφεν—παντοῦ. Ἐκεῖνος ψηλός, μὲ τὴν κυνιστή περιπατησία ποὺ τοῦς δώσει σαράντα χρονῶν θαλασσινή ζωή. Ἐκεῖνα χτύπα, ζωντανές σαίτες, πηγαίναντες μπρόδες—πίσω, τριπλώναντες στὰ κροτά, κανόντων σαν, γιά νά φανούν ἀξαρφα, μυθίζοντας τὸν ἀέρα μὲ τὶς σουβλέρες μοιρές τους, τρόφοις τὸν πουλινὸν ποὺ ἀναφτερούγιαζαν τὸν ψήλου.

Γιά τὸν παλῆρο καραβούνηρο τὸ κυνῆγοι είχε γίνει πάθος. Δυν-τρεῖς φορές τὸ χοόνο ταξειδεύονταν στὴν Αθήνα γιά νά καινοτρόφωσι τὶς προμήθειες του. Τὰ ντονέρια τους ήταν ή τελευταία λέξη τῆς ὀπλοτεχνίας, τὰ φασέκια τους τῆς καλλίτερης Ἑγγλεζικῆς μάρρας. Η φέλπινη φροεσιά του, οἱ τσάτες του, οἱ μπρότες του πάντα περιποιήμενες. «Ένα βράδυ, ποὺ τὸν ἀπάντησα στὴ δενδροτοιχία νά γιρούζῃ στὴν πόλη, ήταν καμαροτός, σι νά μήν τὸν είχε κουράση καθόλου ή δολήμερη ἐκδρομή. Κάτω από τὴν πλατειά ρευπομάτηκα, τὰ μάτια τοῦ λάρυπανε από ζωή. Στάθηκε και μοιδώσε τὸ χέρι.

— Λεβεντιές, καπετάν Ρούντα! τὸν είπα.

Χαμογέλασε κολακεμένος. Κουβεντιάσαμε λιγό γιά τὶς μπεράτες ποὺ είχαν πέσει μὲ τὴν τελευταία λιονιά, γιά κάτι μάριούχηνες, ποὺ σημαδεύτηκαν στὸ βάλτο, πέρα από τὴν "Ηρα". γιά κάτι ισαδολάτανος κυνηγούνος ποὺ βάλθηκαν νά περάσουν τὸ βαρδού Μισχάουνες στὰ φέματα. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀκούστηκαν κακαρίσματα και φρονές γυναικῶν τρομαγμένες. Ο κυνηγός ἀλαφάστηκε, σφύριές και τὰ δύο σκυλιά φανερώθηκαν τρέχοντας. Εἴχανε στρώσει στὸ κυνῆγο τὶς κότες τοῦ γειτονικοῦ περβολιοῦ. Στὸ κάλεσμα τ' ἀφεντικοῦ τους κύνηγρων ἔστι από τὰ λάχανα, και τώρα νάτα ποὺ στέκονται πάλγα τοῦ υπάκουα, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα ἀπάντου του. Ο Ρούντας ἔσκυψε και χάιδεψε τὰ κεφάλια τους.

— Τὰ παιδιά μου, μουρμουρύστε.

— Τ' ἀγάπατε;

— Τρέλλασιν μελαγγολικά!

Κ' θέτερα, μελαγγολικά:

— Μήπως και ποιὸν ἄλλον ἔχω στὸν κόσμο; Αὐτά είνε γιά μένα και συγγενεῖς και φίλοι.

Μπορεῖ και νά μήν ήταν υπερβολή. Κανένας δὲν ήξερε ἄντινες γιά συγγενεῖς δό καπετάν Ρούντας, οἱ ξενοφερμενος, ποὺ ζούσε μοναχός σ' ἓνα καμαράκι, στὴν ἀκρη τῆς πόλης, κάτω από τὸ Φρούριο.

«Οσο γιά φίλους, μπορεῖ νά γταιγε και δό ίδιος. Κάποια μισανθρωπία, θάλεγε κανείς, τὸν κρατοῦσε μακριὰ από τὴν κυνιστή πικάντα. Στὸ καφενεῖο καθόταν πάντα ἀσυντρόφευτος, παράμερα, φουμάροντας τὴν πίτα του— καποράλ "Ολλαντέξικο ποὺ

σκορποῦσε βαρειά μυρουδιά—μὲ τὸ βλέμμα βυθισμένο μακριά ποιὸς ζέρει σὲ ποιὸν περασμένο κόσμο. Τὰ διοδοῦ σκυλιά ήταν κουβαρισμένα στὰ ποδιά του, μισοκλείναντα τὰ μάτια, βυθισμένα, ποιὸς ζέρει, κι' αὐτά στὸ δικό τους κόσμο, σὲ δράματα φτερόν και τσικιων... ***

Σάν πέθανε λοιπὸν δό Ρούντας, τὰ σκυλιά του πήραν τους δρόμους. Και τὸ παῦμα συνέβηκε ἔτσι: Στὴν κηδεία του—ποὺ τὴν ἀκούνθησαν ἀπό χρέος Χριστιανικό οἱ γειτόνοι και ποὺ τὴ φρόντισε η σπιτονικούρα του ή κνιγιά Βγενιά—τὰ δύο σκυλιά πήγανναν μπροστά, μέμερα, μά σι σαστισμένα γιά κείνο που συνέβαινε σήμερα στὸν ἀφέντη τους. «Όταν ή κηδεία ἔφτασε στὴν πορτα τοῦ νεκροταφείου, ο παπ' Ἀργίρης φωνάζει :

— Λιώστε τὰ σκυλιά!... Δέν κάνει νά μπονε μέσα!...

Μά ποὺ νά τὰ σταματήσουν. Πρώτα δό "Άρης, θέτερα ή "Άρτεμις γινθήκαν γλυτστρώντας σὸι χελιά ἀνάμεσο" απ' τὰ σκέλια τὸν ἀνθρώπων. Τὰ παιδιά τὰ κυνηγήσαν μὲ τὶς πέτρες, ως ποὺ γάμηραν κοντά στὸ νεκροταφείο, ἀνάμεσο στοὺς σταυροὺς και στὰ σφεδονύλια τὸν τάφον.

Τὴν ἴδια βραδειά, δύοι πέρασαν ἀπὸ τὴ δημοσία, ἀσύνηγαν ξεμάσα πρός τὸ μέρος τῶν κυαρισσιῶν, θρηνεύαντας μελαγχολία, οὐρλασμάτα παραπονετικά. Καὶ κάποιος, ποὺ ηξερε τὴν αἰτία, εἶπε :

— Τὰ σκυλιά τοῦ Ρούντα!...

«Υστερ' απὸ λίγες μέρες, νάσουν τα και ξαναραινοῦνται στὴν πόλη. Γύριζαν και τὰ δύο μαζί, μὲ τὰ κεφάλια κατεβασμένα, μὲ τὰ πλατεία τους αϊτόντα κρεμασμένα. Πρώτα πήγανε στίσια τους. Ή κνιγιά Βγενιά, ποὺ τὸν ἀκούσε νά ζηνούν τὴν πόρτα μὲ τὰ ντήμα τους, βγήκε στὸ παραδύνι και συγκινήθηκε: «Βρέ, τὰ κακομοιρά! Πρᾶς έκαπαντήσαν τ' ἀφανεύεινα!...»

«Ανοιξε, τάμπασε μέσα. Έκείνα τρέζαν στὴν κάμαρα τ' ἀφέντη τους, ἀνήσυχα. Ή γυναίκα τοὺς ἔβαλε νά φάνε, μπονιές βουτηγμένες στὸ λάδι. «ἄπως ο μακριότητα». Πέσαντε ἀλαίμαργα στὴ γαβάθα. «Υστερα, κουλούριαστηκαν στὰ ποδιά τοῦ ἀκέινοντος κρεβατιοῦ σφιγμένα τὸνα μὲ τ' ἄλλο. Ή "Άρτεμις ἀκούμποιστε τὸ κεφάλι της στὸ λαιμό τοῦ "Άρη. Καὶ μείναν ἔτσι ώς τὸ βράδι, κι' ολὴ τὴν νύχτα.

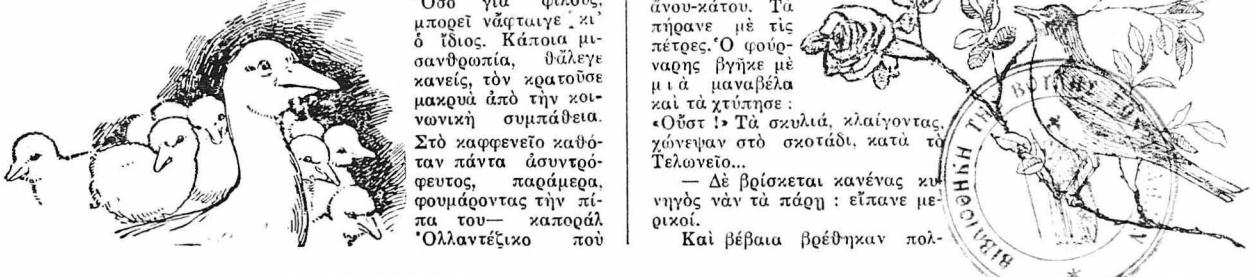
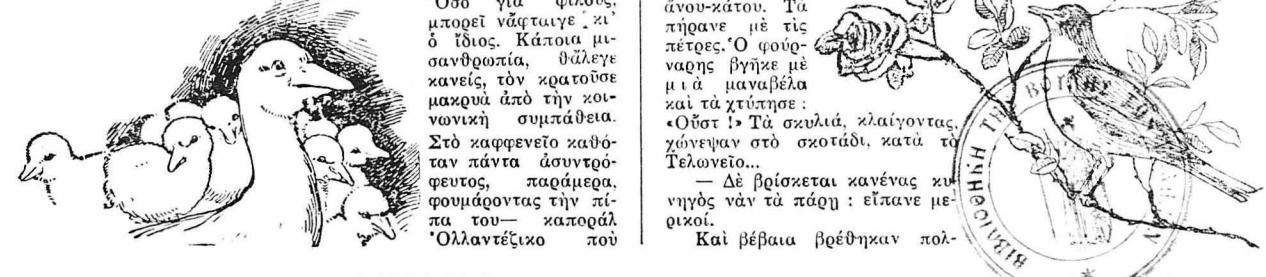
Μά τὴν ἄλλη μέρα προσφιαστήκε καινοτρόφος νοικάτορας γιά τὴν κάμαρα — ἔνας νιοφερμός τηλεγραφητής. Τὸ συφέρο έδιωξε τὴ σημπόνια. «Η κνιγιά Βγενιά ἀνοίξε τὴν πόρτα κι' βγήκε στὸ δρόμο τοῦ ζῶα. «Αντέστε καινογύρισαν, τί νά σάς κάνω κι' ἔγω ἀφού ησάστε ὅτυχα...»

«Εκείνες πλανήθηκαν γύρωστη γειτονιά, τὸ βράδυ ξαναγύρισαν, ξύσαντε τὴν πόρτα, μά ή γοητά δέν τοὺς ἀνοίξε. Ξαγρύπνησαν ἀπέξινο οὐρλαζόντας. «Η γειτονιά γίνηρε ἀνουσάτου. Τὰ πήγανε μὲ τὶς πέτρες. Ο φωνόναρης βγήκε μὲ μιά μαναβέλια και τὰ χτύπησε:

«Ούστι! Τὰ σκυλιά, κλαίγοντας, χόνηψαν στὸ σκοτάδι, κατὰ τὸ Τελωνεῖο...»

— Δὲ βρίσκεται κανένας και νηγός νάν τὰ πάρυ: εἴπανε μερικοί.

Καὶ βέβαια βρέθηκαν πολ-

χαλά, μα πάντα μαζύ, πλανιόνταν μέσα στις ροήγες, βόσκοντας στα σκουπίδια. Τις περιουσιερες φορές, γύχτα, πήγαιναν νά πλαγιάσουν στην πόρτα τ' αφεντικού τους. Μά σαν τα κυττάρια κάνανταν φορές άκομη, ξαναφάγιαν έκει. Σιγχά τα βλέπανε σιους παραλίακους καφενενέδες και συγνότερα κάτω από το υπόστεγο τον τελείωνταν.

Μιά μέρα, δη "Αρης φάντηκε μόνος. Τι νάχε γίνει ή συντρόφισσά του; Ποιός ξέρει. Μπορεί και νά την έπηραν οι ναύτες του Βατικανίτου τρεχαντηριού που ίψηρε φροτωμένο κρεμμιδιά κι' έφυγε δυό ώρες μεσανχτά. Το δρεχαντηρίου δὲν είχε καρφόσκυλο. Πώς λουπόν, διανήρηγαν ξέμαρκα, από τη σκοτεινή θάλασσα, ονδράμαστα; Κατο οι, που άγνωντον στο μουφάνιο φαρενόντας γραφάρια, γρούγισαν κι' άλλο σκυλίσιο κλάψιο, από το Βραχίονα, ένα ονδράσιμα που άπαντονε σάντιντονταν άκομη. Κι' ο "Αρης γύριζε τάρα μοιάζος άπαντο-κάτω στα μυράγια, ρανιούμενος από τα κύματα, μέιολυτηρος...

Σωστό κοποόσκυλο κατάντηρος. Οι άσπρες βούλες άμφανίστηκαν κάτου από τη βρώμια που σκέπαζε δύο του το κορμό. Τα τσιπτούρια κρεμάστηκαν σταφύλια από τ' αντιά του. Τα πάλιδα του πεταγόντουσαν κάτου από το άθλιο πετσί. Και στα λιμαστράνια του μάτια καθρεφτιζόταν απειρηγή θλίψη... Μέ τὸν καιρο, τη μάτια κείνα πήραν μιάν έφεραν τόφον. Μπορώ νά βεβαίωσα πως δύτη τη μέρα κανόταν από τους δρόμους, μπορεί και νέργιανταν από την πόλη, νά λημένιαζε κάτου από τις παλιές βεντεσάνικες κομάρες, κείθε από τη Φόσσα. Μά σίγουρα τη γύρτα ξαναγύριζε με τὸ σκοτάδι, νά φαγουνέψει στα σκουπίδια για κανένα κόκκιλο. Μιά φορά τὸν είδα κιούλας.

— "Αρη! Αρη!"

Τι νά γίνηκε στην ψυχή τού σκύλου που νότερο, από τόσον καιρού ξανάγοντας τ' δονούμα του: Στάθηκε Τὸ σκάρι και τανέ ξέρη. Μέσα στο φωτεινό κύριο τού φαναριού, ξένισε κουνώντας την οδρά, με κούταξε σύ φάντασμα. «Αρη! Μά τη στιγμή έζεινη κάπιο το παράνυφο βροντήει από τον άγρον. Ο σκύλος αλαφιάστηκε κ' έφυγε τρεχάτος.

Δέν τὸν ξανάειδα πιά, κ' θέτερα από δυό-τρεις μήνες είχαν ξεχάσει πιά και την ιδαροζή του.

Μιά μέρα, έγινε περιπτωτικός δύο από την πόλη, κοντά στο περιγάλι, άκουρα πίσω που φωνές, γλαδοή, βήματα, άνθρωπων που ζύγωνταν τρέχοντας. Κι' από το στενό δρόμο, που έφερε στην παλαιά Φόσσα, είδα νά ξέμπουκάριψε ένα πλήθος από στρατιώτες, πολίτες, παιδιά, ένα θυλό κύμα κούμου που κυνηγούσε με ζύδια και σπαθιά ξεγυμνώνενά ήταν συντι. Λάπισαν στην γέφυρα τον "Οπίστασιον φαγερόθηκαν άλλοι στρατιώτες και δύο άξιωματικοί φωνάζοντας με ταραγμένες κειρονομίες. Άγιοι φώναζαν σε μένα:

— Φιλάξου! Είνε λυσαρισμένο! Αγιό! φύγε!...

Την άλληθευτα νι πο, οιστήστα. Πήδησε πάνω σ' ένα τειχάκι, άπομενόγι: τού παραπλατίουν καναλιού, κι' έκει στάθηκε και είδα... Και είδα τὸ σκύλο νά περναγ άφοισμένος. Θέ μου, ήταν δη "Αρης! Μά σε τι κάι! Σκέλενθρο ζωντανό, που το κουνιτζε, λές, κάπιος ηλεκτρισμός, με την οδύνα δύσθρηση σε φίδι φοβερό, στὸν άέρον, με τη μάτια φωσφοράτα. Φάγκριζε κιόλας τὸ στόμα του βγάζοντας σφρογή. Κι' έτρεξε τὸ κακούριο, δρομούσας κατά τη θάλασσα, με τα μάτια στηλά, κυνηγόμενο από το μανιασμένο κόσμο.

Είνε λυσαρισμένο!.. λυσαρισμένο!.. Φιλάξου! Φύγε!...

Μιά δύο πιστολιές; κι' οι σφαίρες πέρασαν μπριστά μου σφυρίζοντας. Ήρθοβολούσαν οι ζωρηφύλακες, και τὰ παιδιά πετούσαν λιθάρια.

— Σκοτώστε το! Σκοτώστε το! Είνε λυσαρισμένο!...

Ο "Αρης έφτασε στη θάλασσα. Στὰ βότσαλα απάντων τὰ πόδια του τρεκλίστηκαν. Γιά μια στιγμή κώλισε φοβησμένο μπροστά στὸ νερό που πάργαλε μαλιακά. Γίνοιτε τότε κατά τους άνθρωπους. Στηλέθρες δύο μετρούσαν καλλίτερα, με τὰ πόδια άνοιχτα, κι' στοιμάσθηκε για μιά απέλπιτειρην άμυνα. "Ηταν φοβερός έτισ δη "Αρης" μιά αγιά μεγαλοπρέπεια είχε πάφει στην κρίσιμη έκείνη στιγμή με τὸ άπαντανού χείλο άναπτυσμένο, με τὰ μάτια του συδρομούσας πώς δύτη πεταχούνταν σὰ βόλια ήσος από τις κάκχες τους, με την τρεμούλα τοῦ πετσιού του, μ' δύτη του την τερατούσην. Το πλήθος, που είχε ξανώσει τώρα, σταμάτησε δειλιασμένο. Μερικοί πιστωδόμησαν λίγο. Γίνηκε λιγδότιγμη σιωπή... "Άξανα, σά μαχαριά μητήτηκε ένα θρηνερό, κρύο, σεούμενο άλγυτιμα, κι' οι άντικρυνές φράγκικες και μάρμες τὸ δευτέρων με τὸ άνελιαλό τους, σα ν' άπαντούσαν ένα-δύο- τρία σκυλιά μέρ' απ' τὸ χιλιοχρονίτικο σκοτάδι, τὰ σκυλιά τού Φραγκίσκου Γκριμάνου τοῦ «πρεβεδόνου

τῶν κάστρων».

Μά σύγκαισα βρόντηξ' ένα πιστόλι. Ο "Αρης πήδηξε ψηλά και πίσω, έπεσε μέσα στὰ ορχά νερά πον τόνε μισοσκέπασαν. Τότε πήραν δλοι κουφάγιο κινή τρέξανε στὸ γαλάδ. Τά νερά γλύφανε τὴν άμμουσιά κοκκινισμένα...

Καὶ τὰ παιδιά πήραν βότσαλα και πετροβολούσαν τὸ σκοτωμένο σκύλο.

Σιγά-σιγά κατέβαινε τὸ σκοτάδι.

«Δε μπορεῖ κανεὶς νάχη πάντα τὸ νοῦ του σ' ένα σκύλο». Τόπα αντὸ πολλές φορές μέσα μου, θυμωμένος μὲ τὸν έαντο μου, ποὺ θντερ, ἀπό τόπος χρόνια επιμένει σὲ κάποιες θύμησες, σὲ κάποιες τραγωδίες. Μά αὐτές, ποὺ τις νομίζει κανεὶς κοιμισμένες γιά πάντα, τουπούν τὸν καιρού κι' άνεβαίνονταν σεργάμενες σάν τὰ χωματένια σκουλήκια. "Ανεβαίνονταν σὲ βασανίσουν. Σιήν άρχηλευτικά κανεὶς πώς πάνε, πέμπαν. Μά θά ξανάρθουν. Κι' ίσως, άμα τις γράψει, ξαλαφούνται. Στὸ κάποιον τῆς γραφής είνε γελοίο νά θλεύτει κανεὶς για ένα ζήρο.

Σὲ λίγες μέρες είχα λησμονήσει πιά τὴν τραγωδία τῆς άκρογιαλιάς. Τόσο, που ένα πάρογύ παραβούσαν σε γήρησαν πάλι κατά τὰ μέρη κείνα άνωποφύλαστος.

Τὸ δειλινό τ' "Απριλιάτικο ήταν έξαισιο. Καθρέφτης ή θάλασσας κι' μινιουδιά της έρχόταν άνακατωμένη μὲ τὸ τραγούνδι τῶν φαράδων που καμακενών γλώσσες και σουπιές στὸ ηρχόν κόφο. "Αρμυνήθρες παρισοβελούδιζαν στὴν άμμουσιά και πίσω τους, στὸ χέρσωμα, βλυσίδι τ' άγρια βλήττα, τὰ χαλκοπράσινα, ποὺ θντεράνται διπλά.

Σάφνουν, θυμητήρια τὸν "Αρη και τὸ κακό του τέλος. Είπα «κάποιον έδω» κι' έναρξα μὲ τὸ ματί. Καὶ τότε, μέσα στα νερά — ποὺ είχαν κατεβεῖ κιόλας λιγάκι από τὴν χασοφεγγαριά — είδα μάτια πορταμένη, καιρού, ποὺ σάλευε, χωρίς να προχωρᾷ από τὴν θέση του. Δε με γελούσαν τὰ μάτια μου. "Εσάλευν μόνος του, γιατὶ ή θάλασσα ήταν γυαλί. Μπροστάνα πιστέψω πώς δη "Αρης ήταν ξωντανός άκομη, θντερά από δυδομάδες μέσα στὸ νερό;

Ζύγνουν πιστεροί και κοιταζαν καλλίτερα. Καὶ είδα πώς τὸ καλό του σκύλου ήταν δύλο σκεπασμένο από τὸ καρβούρια, μικρά, μεγάλα, γυαλιστερά, ματιά, ποὺ τρώγανταν τὸ κορμί τοῦ σκοτωμένου ζήρουν κι' άναδεινύταν σὲ μιά μάζι ποὺ πηγανοερχόταν σ' δύλο του τὸ μάτιον. Καὶ καθών ήταν σὲ γυαλιά. Άπομαζαντικά, πράσινα γέννητα, σάν κοκκίλων ποὺ άνακατεύονται...

Μιά άλκυόνα περασε αγγίζοντας τὴν θάλασσα μὲ τὴ γαλάζια φτερούγια της. "Υστερα μιά δύλη ποὺ έφερε βόλτα τὴν πρόθι μ' άνυποτούς γύρων. "Εστεναν τὸν έφωτο τους χωρίς άπαντον από τ' άνοιξάτικα νερά...

Τὰ πολλά — κι' ούλα τὰ ζωντανά — είνε πιό καλούτικα από τὸν άνθρωπον, γιατὶ δὲν έχουν τὴ γνώση τοῦ θάλασσαν. Κι' ούτε τὸ τρόπο του.

Στέφρ. Δάζφνης

ΤΟ ΙΙΙ Ι Ο Τ Ο

Ο Μαστρο-Νικολός, χιστής από τὴν Βλασαριού, καιλὸς έργατης μα και τρομερὸς μπερότησε μιν μέρα από τὸ στομάρι του. Ο γιατρὸς ποὺ τὸν έδειξε μερικά φάρμακα τοῦ εἰπε επί πλεόν :

— Ηρέτε νά κόψεις τὸ πιοτό.

— Τι λέεις γιατρέ: έφωναξε ο Μαστρο Νικολός. Αύτό ποὺ μού ζητηται είνε άδωντον. Τὸ πιοτό έμένα μούχει σύσσει τὴν ξωη κι' έσυ μού λέεις νά τὸ κάρωνι:

— Πώς σαζεύει σ' σόσει τὴν ξωη:

— Νά! Μιά μέρα έκει ποτε δυούλευνα σὲ μιν οίκοδομή μοινθυέ να πεταχθῇ νά πια ένα κατοσαράκι. "Αμ... έτον αμ... έργος. λιπόν. Ξεκίνησα και πήγαι στὴν ταβέρνα. Καθητα, μοιφεραν τὸ καρστι και τὸ πολαμύβιντον... Τὴν ώρα δύοις ποὺ έγινε πινα τὸ κατοστάρι μον. γηρεμισθηκε ολη ή οίκοδομή μι και σκότωσε του: έργατες πού δούλευαν σ' αυτή!... Τὸ οποιον γ.ατρέ... ήν δέν ήμουνα μπερόης θίλουντα τώρα είς τόπον χλοερόν!...

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Στὸ σχολείο:

Ο δάσκαλος: (Σὲ γιο τον τοπογένφον) : Γιάννη παιδί μου, ελα νά σὲ ξετάσω στὴν άριθμητική... Λοιπόν : (Υπόθεσε δητι στὸν δανείζει δέκα δούβλια πρός 5 σιο)... Πόσα δούβλια νά τώρα είς τόπον το μηρός :

Σα μο ο-υ-

ή λ : Είχασι!

Ο δάσκαλος: Λεγεται σὲ βλέπω ποὺ δεν ξέρεις άριθμητική, πιαδί μου!

Σα μο ο-υ-

ή λ :

Έσεις, μάλλον, δάσκαλέ μου, δὲν ξέρετε τὸν παιε-ρα μου!

